

ડા. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ઓગસ્ટ: 2010

અભ્યાસક્રમ	: સ્નાતકપદવી અભ્યાસક્રમ (B.A./B.Com)	નોંધણી નંબર: _____
પાઠ્યક્રમ	: વહીવટી સ્થિતિ (EPA-01)	
તારીખ	: 02-08-2010	
સમય	: 11:00 થી 02:00	કુલ ગુણ: 70
સૂચના	: (1) પ્રશ્ન-1 ફરજિયાત છે. (2) પ્રશ્ન-2 થી 6 માંથી ગમે તે ચાર લખો. (3) પ્રશ્નની સામે ગુણ દર્શાવ્યા છે.	

પ્રશ્ન: ૧ જાહેર વહીવટની વિવિધ વ્યાખ્યાઓની ચર્ચા કરી તેના વ્યાપની સમજૂતી આપો. (14)

પ્રશ્ન: ૨ તુલનાત્મક જાહેર વહીવટ એટલે શું? તુલનાત્મક જાહેર વહીવટના અભ્યાસનું મહત્વ સમજાવો. (14)

પ્રશ્ન: ૩ જાહેર નિગમો (કોર્પોરેશન) નો ઉદ્ભવ તેમજ લક્ષણો સ્પષ્ટ કરી, તેની ભૂમિકા સમજાવો. (14)

પ્રશ્ન: ૪ હર્બટ સિમોનના મત મુજબ નિર્ણય ઘડતરમાં મૂલ્યોની શું ભૂમિકા હોય છે? (14)

પ્રશ્ન: ૫ પર્યાવરણલક્ષી અભ્યાસલ બિન-પર્યાવરણલક્ષી અભ્યાસોથી કઈ રીતે જુદા પડે છે? (14)

પ્રશ્ન: ૬ (અ) માળખાકીય અભિગમ સમજાવો. (14)

(બ) “નોકરશાહીની પ્રતિબદ્ધતા” નો અર્થ શું થાય?

ડા. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ઓગસ્ટ: 2010

અભ્યાસક્રમ	: સ્નાતકપદવી અભ્યાસક્રમ (B.A./B.Com)	નોંધણી નંબર: _____
પાઠ્યક્રમ	: ભારતીય વહીવટ (EPA-02)	
તારીખ	: 02-08-2010	
સમય	: 03:00 થી 06:00	કુલ ગુણ: 70
સૂચના	: (1) તમામ પ્રશ્નોનાં ગુણ સરખાં છે.	

પ્રશ્ન: ૧ ભારતીય બંધારણનાં મુખ્ય લક્ષણોની વિગતે ચર્ચા કરો. (14)
અથવા

ભારતીય રાષ્ટ્રપતિનું સ્થાન સ્પષ્ટ કરી, તેની સત્તાઓ જણાવો.

પ્રશ્ન: ૨ ભારતીય બંધારણમાં આપવામાં આવેલ મૂળભૂત અધિકારોની ચર્ચા કરો. (14)
અથવા

1935 નો ભારત સરકારનો ધારો ટીકા સહિત સમજાવો.

પ્રશ્ન: ૩ ભારતમાં રાજકીય પક્ષોની કામગીરી જણાવો. (14)
અથવા

વહિવટી ન્યાયપંચનો અર્થ જણાવી, તેના લાભ-ગેરલાભ જણાવો.

પ્રશ્ન: ૪ કેન્દ્ર રાજ્યો વચ્ચેની સત્તાની વહેંચણી જણાવી, કેન્દ્ર રાજ્યો વચ્ચે સંઘર્ષના મુદ્દાઓ જણાવો. (14)
અથવા

ભારતમાં પંચાયતી રાજનું માળખું સમજાવો.

પ્રશ્ન: ૫ ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે) (14)

- (1) મ્યુનિસિપલ કમિશનર
- (2) રાજનીતિના માર્ગદર્શક સિધ્ધાંતો
- (3) વડાપ્રધાનનાં કાર્યો
- (4) પ્રાદેશિક પક્ષો
- (5) દાબજૂથો

ડા. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ઓગસ્ટ: 2010

અભ્યાસક્રમ	: સ્નાતકપદવી અભ્યાસક્રમ (B.A./B.Com)	નોંધણી નંબર: _____
પાઠ્યક્રમ	: વિકાસ વહીવટ (EPA-03)	
તારીખ	: 05-08-2010	
સમય	: 11:00 થી 02:00	કુલ ગુણ: 70
સૂચના	: (1) બધાજ પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (2) બધાજ પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.	

પ્રશ્ન: ૧ વિકાસલક્ષી વહીવટનો અર્થ સમજાવી પ્રણાલિકાગત વહીવટ અને વિકાસલક્ષી વહીવટ વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો. (14)

અથવા

પ્રશ્ન: ૧ (અ) વિકાસલક્ષી વહીવટના આદર્શોની ટૂંકમાં ચર્ચા કરો.

(બ) સામુદાયિક વિકાસ કાર્યક્રમ પર નોંધ લખો.

પ્રશ્ન: ૨ મિશ્ર અર્થતંત્રની વિભાવના સમજાવી મિશ્ર અર્થતંત્ર પદ્ધતિની પાછળ રહેલા સિદ્ધાંતોની ચર્ચા કરો. (14)

અથવા

ભારત જેવા વિકાસતા દેશમાં આયોજનની જરૂરિયાતની ચર્ચા કરી આયોજનની પ્રક્રિયાના વિવિધ તબક્કાઓ વર્ણવો.

પ્રશ્ન: ૩ અમલદારશાહી ક્ષમતામાં વધારો કરવાના ઉપાયોની ચર્ચા કરો. (14)

અથવા

પ્રશ્ન: ૩ (અ) સામુદાયિક વિકાસ કાર્યક્રમ પર નોંધ લખો.

(બ) રાજ્ય આયોજન પ્રક્રિયાને ટૂંકમાં વર્ણવો.

પ્રશ્ન: ૪ વિકેન્દ્રીકરણનો અર્થ આપી લોકશાહી વિકેન્દ્રીકરણ સામેના અવરોધોની ચર્ચા કરો. (14)

અથવા

જાહેર સાહસનો અર્થ સ્પષ્ટ કરી જાહેર સાહસના સ્વરૂપોની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન: ૫ ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે) (14)

- (1) વિકાસલક્ષી બેંકો
 - (2) સહકારી સંસ્થાઓ અને પંચાયતી સંસ્થાઓ
 - (3) પંચાયતી રાજનું માળખું
 - (4) અમલદારશાહીની તટસ્થતા
-

ડા. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ઓગસ્ટ: 2010

અભ્યાસક્રમ	: સ્નાતકપદવી અભ્યાસક્રમ (B.A./B.Com)	નોંધણી નંબર: _____
પાઠ્યક્રમ	: કાર્મિક વહીવટ (EPA-04)	
તારીખ	: 05-08-2010	
સમય	: 03:00 થી 06:00	કુલ ગુણ: 70
સૂચના	: (1) બધા પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો. (2) તમામ પ્રશ્નોનાં ગુણ સરખાં છે.	

પ્રશ્ન: ૧ જાહેર સાહસોમાં કાર્મિક વહીવટનો ખ્યાલ સમજાવી. તેનું કાર્યક્ષેત્ર સ્પષ્ટ કરો. (14)

અથવા

જાહેર સેવાઓ એટલે શું? તેનું મહત્વ દર્શાવી તેનાં લાભા લાભ ચર્ચો.

પ્રશ્ન: ૨ કાર્મિક નીતિઓનો અર્થ અને વ્યાપ અંગે સમજૂતી આપો. (14)

અથવા

એશીયન પંચની ભલામણો અનુસાર જાહેર સેવાઓનું વર્ગીકરણ કરો.

પ્રશ્ન: ૩ “સિવિલ સેવાઓમાં અનુસૂચિતજાતિ/અનુસૂચિત જન જાતિઓનું પ્રતિનિધિત્વ” ચર્ચા કરો. (14)

અથવા

જાહેર સેવાઓનાં કાર્યોનાં વિવિધ મોડેલોની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન: ૪ સંયુક્ત સલાહકારી તંત્રનું મહત્વ અને કાર્યો દર્શાવો. (14)

અથવા

સનદી સેવાઓમાં ભ્રષ્ટાચાર નાબૂદ કરવાનાં ઉપાયો તથા સૂચનોની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન: ૫ ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે) (14)

- (1) વેતન નિર્ધારણનો સિદ્ધાંત
- (2) કાર્ય પ્રેરણાનાં પ્રકારો
- (3) નોકરશાહીનાં પ્રકારો
- (4) આચરણનાં નિયમો વિગતે સમજાવો
- (5) ગુણવત્તાના આધારે ભરતી

ડા. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ઓગસ્ટ: 2010

અભ્યાસક્રમ	: સ્નાતકપદવી અભ્યાસક્રમ (B.A./B.Com)	નોંધણી નંબર: _____
પાઠ્યક્રમ	: નાણાંકીય વહીવટ (EPA-05)	
તારીખ	: 06-08-2010	
સમય	: 11:00 થી 02:00	કુલ ગુણ: 70
સૂચના	: (1) બધા પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો. (2) તમામ પ્રશ્નોનાં ગુણ સરખાં છે.	

પ્રશ્ન: ૧ નાણાંકીય વહીવટનો અર્થ સમજાવો. જાહેર વહીવટમાં તેની અગત્યતા શી છે? (14)
અથવા

અંદાજપત્રની લાક્ષણિકતાઓ જણાવી, તેના કાર્યોનું સંક્ષેપમાં વર્ણન કરો.

પ્રશ્ન: ૨ જાહેર ખર્ચના એક નિર્ણાયક તરીકે જાહેર પસંદગીના સિદ્ધાંતની સમજૂતી આપો. (14)
અથવા

ભારતમાં શૂન્યારંભી અંદાજપત્રની પ્રથાના વિકાસની રૂપરેખા આપો.

પ્રશ્ન: ૩ પ્રત્યક્ષ વેરાઓ એટલે શું? કેન્દ્ર સરકાર હસ્તકના પ્રત્યક્ષ વેરાઓના પ્રકારો જણાવો. (14)
અથવા

‘જાહેર દેવું’ એટલે શું? જાહેર દેવાનું વર્ગીકરણ સમજાવો.

પ્રશ્ન: ૪ હિસાબીકરણનો અર્થ સમજાવી, તેના સિદ્ધાંતો અને પદ્ધતિઓ વર્ણવો. (14)
અથવા

ભારતમાં હિસાબ તપાસણી (ઓડિટ)ના વિકાસની રૂપરેખા આપો.

પ્રશ્ન: ૫ ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે) (14)

- (1) ભારતમાં આયોજનપંચની રચના
- (2) બજારજન્ય વિકૃતિ
- (3) અંદાજ સમિતિની રચના
- (4) પાર્કિન્સનનો કાયદો
- (5) ઉત્તરદાયિત્વની પદ્ધતિઓ

ડા. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા ઓગસ્ટ: 2010

અભ્યાસક્રમ	: સ્નાતકપદવી અભ્યાસક્રમ (B.A./B.Com)	નોંધણી નંબર: _____
પાઠ્યક્રમ	: જાહેર નીતિ (EPA-06)	
તારીખ	: 06-08-2010	
સમય	: 03:00 થી 06:00	કુલ ગુણ: 70
સૂચના	: (1) બધા પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો. (2) તમામ પ્રશ્નોનાં ગુણ સરખાં છે.	

પ્રશ્ન: ૧ જાહેરનીતિનો અર્થ અને સ્વરૂપ સમજાવો. (14)

અથવા

રાજકારણ અને જાહેરનીતિ વચ્ચેનો સંબંધ સમજાવો.

પ્રશ્ન: ૨ સંઘ કક્ષાએ મહત્વનાં નીતિ ઘડતરનાં તંત્રોનું વર્ણન કરો. (14)

અથવા

અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિ કમીશનરનાં અહેવાલનાં મહત્વનાં તારણો જણાવો.

પ્રશ્ન: ૩ કાયમી કારોબારીનાં અગત્યનાં કાર્યોની ચર્ચા કરો. (14)

અથવા

નીતિનાં અમલીકરણની પ્રક્રિયામાં દાબજૂથો દ્વારા અપનાવવામાં આવતી પદ્ધતિઓની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન: ૪ 1991 નાં ઔદ્યોગિક નીતિવિષયક ઠરાવની મૂખ્ય મુખ્ય નિસબતો કઈ છે તે વર્ણવો. (14)

અથવા

ગરીબીનાં અર્થની ચર્ચા કરી તેના કારણોને સંક્ષેપમાં જણાવો.

પ્રશ્ન: ૫ ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે) (14)

- (1) આંતરરાષ્ટ્રીય મજૂર સંગઠન
- (2) હિત જૂથ
- (3) નીતિ વિશ્લેષણનાં પ્રકાર
- (4) કિસાન આંદોલન
- (5) સ્વૈચ્છિક સંગઠન
